

Solidarność Walcząca

<http://sw.ipn.gov.pl/ws/historia/4537,Solidarnosc-Walczaca.html>
2018-11-21, 03:22

Solidarność Walcząca

Solidarność Walcząca to podziemna organizacja antykomunistyczna, działająca w latach 1982-1992, założona w VI 1982 we Wrocławiu z inicjatywy Kornela Morawieckiego. Po 13 XII 1981 K. Morawiecki był organizatorem podziemnej struktury drukarskiej i kolportażowej RKS „S” Dolny Śląsk, redaktorem „Z Dnia na Dzień”, od V 1982 w RKS „S” Dolny Śląsk. W VI 1982, w związku z różnicą zdań między nim a W. Frasyniukiem dot. metod dalszego działania, zrezygnował z członkostwa w RKS Dolny Śląsk i założył SW. W przeciwieństwie do Frasyniuka był zwolennikiem ścisłej konspiracji oraz organizacji demonstracji ulicznych.

Zasady i reguły funkcjonowania SW krystalizowały się przez kilka miesięcy. Początkowo 1 VII 1982 utworzono Porozumienie SW. Zakładano, że będzie to luźna federacja grup i środowisk połączonych wspólnymi ideałami i programem. Koncepcja ta nie sprawdziła się w praktyce, 11 XI 1982

Porozumienie SW przekształcono w jednolitą organizację pod nazwą Solidarność Walcząca. Na jej czele stała kilkunastoosobowa Rada, która wybrała K. Morawieckiego na przewodniczącego SW. Skład Rady był zmienny. Należeli do niej: Zbigniew Bełz, Paweł Falicki, Michał Gabryel, Jerzy Gnieciak, Maria Koziembrodzka, Cezariusz Lesisz, Hanna Łukowska-Karniej, Kornel Morawiecki, Andrzej Myc, Zbigniew Oziewicz i Jan Pawłowicz. W późniejszym okresie dołączyli do nich Jerzy Kocik i Władysław Sidorowicz. Jesienią 1984 podjęto decyzję o utworzeniu Komitetu Wykonawczego SW, węższej struktury decyzyjnej w składzie: Kornel Morawiecki, Andrzej Myc, Wojciech Myślecki i Andrzej Zarach, nast. również Andrzej Kołodziej, Ewa Kubasiewicz, Hanna Łukowska-Karniej i Jadwiga Chmielowska. Posiedzenia obu struktur odbywały się w różnym składzie, nieraz z udziałem osób niebędących formalnie członkami żadnej z nich. Solidarność Walcząca z założenia była organizacją kadrową. Aby zostać jej pełnoprawnym członkiem, należało złożyć przysięgę. Możliwa była jednak działalność w organizacji bez złożenia przysięgi. Głównym ideologiem SW oraz autorem najważniejszych dokumentów programowych był Kornel Morawiecki. W 1987 K. Morawiecki, W. Myślecki i A. Zarach opracowali „Zasady ideowe i program Solidarności Walczącej”. Podstawą programu była walka z komunizmem i dążenie do odzyskania niepodległości. Wolna Polska miała być demokracją parlamentarną na wzór państw

Europy Zachodniej. Zaproponowano także własny model ustroju społecznego, jakim miał być solidaryzm. Sprzeciwiano się zawieraniu kompromisu z PZPR, którą należało odsunąć od władzy, dopuszczano możliwość użycia siły, nie wykluczano też walki zbrojnej. Dużą wagę przywiązywano do organizacji demonstracji ulicznych.

Ważną rolę odgrywała symbolika patriotyczna - malowana na murach kotwica SW swym kształtem nawiązująca do symbolu Polski Walczącej. 3 XII 1984 we Wrocławiu poświęcono sztandar SW. Istotną rolę w funkcjonowaniu SW odgrywały działania kontrwywiadowcze, za które odpowiadał Jan Pawłowski (prowadzenie obserwacji, nasłuch radiostacji SB i MO). Starano się również ściśle przestrzegać zasad konspiracji, m.in. poprzez prowadzenie dokładnej samoobserwacji, używanie pseudonimów, gubienie „ogona”, dublowanie kluczowych funkcji, unikanie powiązań poziomych, eliminację „spalonych” mieszkań i punktów kontaktowych.

14 XII 1983 aresztowano Kazimierza Klementowskiego, organizatora i koordynatora części pionu druku i kolportażu. W wyniku śledztwa została zdekonspirowana część drukarni i mieszkań konspiracyjnych. Aresztowano ponad 40 osób. Latem 1984 (w dwóch sprawach) aktem oskarżenia zostały objęte 34 osoby, ostatecznie sprawę umorzono na mocy amnestii.

21 VIII 1983 podpisano porozumienie o

współpracy z Ogólnopolskim Komitetem
Oporu Rolników, 22 II 1985 porozumienie z
Liberalno-Demokratyczną Partią
„Niepodległość”, w I 1987 z KPN (do bliższej
współpracy nie doszło). Od połowy lat 80.
trwała współpraca z MRK „S” w Warszawie.

Poza Wrocławiem SW rozwijała się w
miastach, gdzie zakładano oddziały SW
posiadające dużą autonomię. Najczęściej były
to inicjatywy oddolne, które identyfikowały
się z programem i metodami działania SW we
Wrocławiu. Raz na kilka miesięcy
organizowano spotkania przewodniczącego z
przedstawicielami oddziałów. Największe z
nich powstały w Poznaniu (od 1983, m.in.
Maciej Frankiewicz, Szymon Jabłoński,
Szymon Łukasiewicz), Trójmieście (od 1984,
m.in. Marek Czachor, Andrzej Kołodziej, Ewa
Kubasiewicz, Zofia Kwiatkowska, Roman
Zwiercan) i Katowicach (od 1982, m.in.
Sławomir Bugajski, Barbara Kowalczyk,
Lesław Frączek, Anna Gorgoń, Włodzimierz
Lesisz, od 1984 Jadwiga Chmielowska).
Oddziały SW działały ponadto w: Rzeszowie (od
1983, m.in. Andrzej Kopaczewski, Andrzej
Kucharski, Janusz Szkutnik), Lublinie
(1983-1987 Krzysztof Duszkiewicz, Weronika
Falicka, Andrzej Patyra), Krakowie (od 1985,
m.in. Piotr Hlebowicz, Marek Biesiada,
Władysław Głowa, Zbigniew Nowak, Krzysztof
Ochel, Marian Stachniuk, Ewa
Tarnawska-Wiejacha, Piotr Warisch),
Warszawie (od 1987, m.in. Adam Borowski,
Mirosława Łątkowska, Zbigniew Juisis,
Tadeusz Markiewicz, Jacek Majsak, Krzysztof

Wolf), Toruniu (od 1986, Marianna Błaszczak, Elżbieta Mossakowska), Koninie (1983-1984, 1989, Ewa Bugno-Zaleska) Jeleniej Górze (Chrystoforosz Tulasz, Władysław i Roman Niegoszowie), Szczecinie (od 1986, Krzysztof Korczak, Stanisław Janusz, Leszek Dobrzyński), Zgorzelcu (1982-1987, Ryszard Serwa, Jerzy Hendzel, Czesław Cechnicki), Pile (1983-1986, Jacek Gródecki, Jarosław Gruszkowski, Stanisław Przybył), Łodzi (Włodzimierz Domagalski, Włodzimierz Strzemiński). Od końca 1988 nastąpił dalszy rozwój struktur. Oddziały SW powstały m.in. w Białymstoku, Bielsku-Białej, Siedlcach, Suwałkach, Tarnowie, Gorzowie Wielkopolskim.

Podejmowano działania na rzecz tworzenia struktur zakładowych. Najprężniejsza z nich, założona przez Edwarda Frankiewicza i Romana Zwiercana, funkcjonowała w Stoczni im Komuny Paryskiej w Gdyni. Struktury zakładowe istniały także m.in. w HCP Stoczni Gdańskiej, w śląskich i wałbrzyskich kopalniach.

Ze względu na konspiracyjny charakter organizacji i brak ewidencji członków trudno dziś precyzyjnie określić jej liczebność. Według różnych źródeł szacunki zaprzysiężonych członków obejmują od kilkuset do ok. 2 tys. pod koniec istnienia organizacji oraz drugie tło współpracowników niezaprzysiężonych.

SW posiadała swych przedstawicieli za granicą, odpowiedzialnych za gromadzenie

funduszy, organizację i przerzut sprzętu poligraficznego oraz popularyzację programu SW w kręgach emigracji i w państwach zachodnich. Od 1982 r. w Wielkiej Brytanii funkcję tę pełnił Tadeusz Warsza, od 1984 w RFN Andrzej Wirga, od 1987 we Francji Rafał Gan-Ganowicz, w Norwegii Jerzy Jankowski, w Kanadzie Zbigniew Bełz, w USA Jarosław Świątek. Od 1988 koordynatorem zagranicznych przedstawicielstw była Ewa Kubasiewicz. SW współpracowała również z ośrodkami emigracyjnymi organizującymi pomoc dla kraju, m.in. z Niezależną Agencją Polską w Lund (Szwecja), redakcją wydawanego w Berlinie Zachodnim „Poglądu”, Solidarity with Solidarity w Londynie, z Instytutem Literackim w Paryżu, Ruchem Społeczno-Politycznym „Pomost” w Chicago.

W latach 1982-1990 działalność wydawnicza SW funkcjonowała w ramach Agencji Informacyjnej SW/Agencji Wydawniczej SW, składającej się z grup drukarskich i wydawniczych. które swoje publikacje sygnowały znakiem AISW lub AWSW. Całość koordynowała Zofia Maciejewska. SW wydawała ponad 100 tytułów prasowych. Do najważniejszych należały we Wrocławiu: „Solidarność Walcząca”, „Biuletyn Dolnośląski”, „BIS”, „Replika”; w Katowicach: „WiS. Wolni i Solidarni”, „PIK. Podziemny Informator Katowicki”; w Poznaniu: „Solidarność Walcząca” (oddziału poznańskiego), „Czas”, „Czas Kultury”; w Gdańsku: „Solidarność Walcząca” (oddziału

Trójmiasto); w Rzeszowie „Galicja”, w Lublinie „Solidarność Walcząca” (oddziału lubelskiego), w Szczecinie „Gryf”. Niektóre pisma współpracujące z SW z czasem zostały przez nią przejęte, m.in. we Wrocławiu „Wiadomości Bieżące” (od 1987 pismo SW), „Jednością Silni” (od 1986) w Krakowie „Solidarność Zwycięży”/ od 1989 „Solidarność Walcząca Zwycięży”. We Wrocławiu, Zgorzelcu, Gdyni, Warszawie, Jastrzębiu, Wałbrzychu ukazywały się pisma zakładowe SW. W latach 1988-1990 popularne były również „Gazetki Uliczne”. W latach 1983-1986 wydawano pismo w jęz. czeskim „Opinie”/„Názory”, przerzucane nast. do Czechosłowacji. Od jesieni 1988 do V 1990 zespół kierowany przez R. Lazarowicza i Piotra Bielawskiego opracowywał „Serwis Agencji Informacyjnej Solidarności Walczącej”, przeznaczony dla redakcji czasopism wydawanych przez SW. Mniejszą wagę przywiązywano do druku książek, które ukazywały się m.in. pod szyldem Agencji Informacyjnej SW/Agencji Wydawniczej SW, warszawskiej oficyny Prawy Margines (1987-1989), kierowanej przez A. Borowskiego, oraz wydawnictwa Petit (od 1988 w Trójmieście). Od 1985 do II 1988 podziemne znaczki SW drukowała Poczta Solidarności Walczącej, kierowana przez Krzysztofa Błachuta.

W latach 1982-1990 we Wrocławiu wyemitowano ponad 100 audycji radia SW. Ekipami radiowców kierowali kolejno: R. Lazarowicz (19 audycji), Krzysztof Tenerowicz

(14) i Jan Krusiński (70). Poza Wrocławiem największe osiągnięcia miał oddział w Poznaniu, w latach 1984-1985 Szymon Jabłoński i Maciej Frankiewicz przygotowali ok. 30-40 audycji. Od 1987 audycje radiowe nadawano w Gdańsku. Pierwsze audycje organizowali Andrzej Kołodziej, Ewa Stoja i Piotr Jagielski. W latach 1988-1990 ekipą radiową kierował Jan Białostocki. Próby radiowe o mniejszym znaczeniu podjęto też w Rzeszowie, Szczecinie, Łodzi, Bytomiu i Jastrzębiu-Zdroju.

W 1988 w celu wspierania ruchów niepodległościowych w Europie Wschodniej (szkolenia, dostawy sprzętu drukarskiego) utworzono Wydział Wschodni, kierowany przez Piotra Hlebowicza i Jadwigę Chmielowską.

9 XI 1987 na skutek złamania zasad konspiracji aresztowano K. Morawieckiego i H. Łukowską-Karniej. 11 XI na czele SW stanął Andrzej Kołodziej, a po jego aresztowaniu 22 I 1988 – Jadwiga Chmielowska.

Chcąc uniknąć procesu przywódców SW, władze postanowiły wysłać ich za granicę, bez prawa powrotu. Posłużono się kłamstwem o rzekomej chorobie Kołodzieja. 30 IV 1988 w wyniku podstępu Kołodziej i Morawiecki wylecieli do Włoch. Kilka dni później Morawiecki podjął nieudaną próbę powrotu do kraju, został zatrzymany na lotnisku w Warszawie i deportowany do Wiednia. Na przymusowej emigracji odwiedził m.in. Austrię, USA, Wielką

Brytanię. 30 VIII 1988 nielegalnie powrócił do kraju, stając ponownie na czele SW.

Od IX 1988 SW stała na stanowisku, że warunkiem rozpoczęcia rozmów z władzami powinna być legalizacja „S”. W 1989 SW była przeciwna porozumieniu przy Okrągłym Stole, domagała się całkowicie wolnych wyborów, wezwała do bojkotu wyborów zaplanowanych na 4 VI 1989. SW była też przeciwna wyborowi gen. Wojciecha Jaruzelskiego na prezydenta.

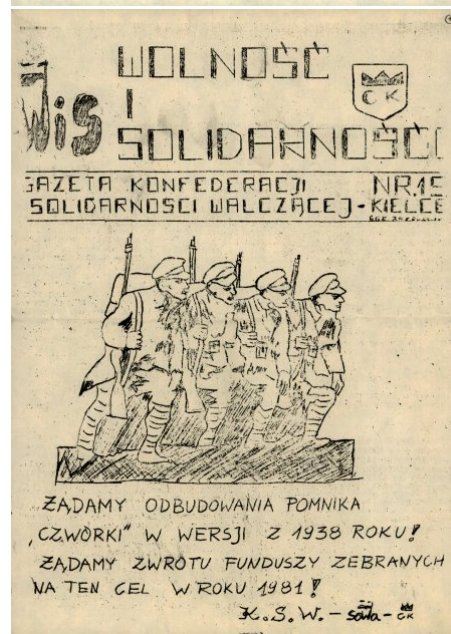
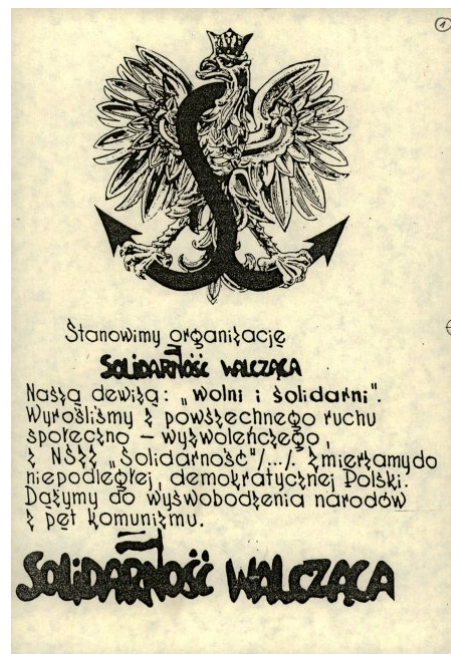
W VI 1989 jawnymi przedstawicielami SW zostali: M. Czachor, A. Kopaczewski i W. Myślecki. W VII 1990 ujawnił się Morawiecki. W oparciu o SW utworzono Partię Wolności, która w 1991 bez powodzenia startowała w wyborach parlamentarnych.

W I 1991 SW organizowała protesty przeciwko interwencji wojskowej w Wilnie i Rydze. W 1992 po obaleniu rządu J. Olszewskiego SW kolportowała „listę Antoniego Macierewicza”. Wkrótce potem SW decyzją Morawieckiego została rozwiązana.

W latach 1982-1986 Wydział III - 1 KWMO/WUSW we Wrocławiu rozpracowywał kierownictwo SW ramach SOR „Tarantula”. Równoległe działania operacyjne prowadzono wobec czołowych działaczy i powstałych agend: m.in. SOR „Książka” (Hanna Łukowska-Karniej) SOR „Logos” (Andrzej Myc), SOR „Koło” (Wojciech Myślecki), SOR „Piskorz” (Andrzej Zarach), SOR „Agora” (Zbigniew Oziewicz), SOR „Krety” (AISW). Od 17 VIII 1985 rozpracowanie SW koordynował w całym kraju Departament III

MSW, w latach 1986-1990 - Biuro Studiów MSW
w ramach SOR „Ośmiornica”.

Grzegorz Waligóra

ZOBACZ TAKŻE

- [Fighting Solidarity](#)